

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-24
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 24

The Central Elections Committee for the 24th Knesset

Justice Uzi Vogelman
Supreme Court of Israel
Chairman of the Central Elections Committee

قاضي عوزي فوجلמן
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט עוזי פוגלמן
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 5/24

- העותרים :
1. אדר ארנון
 2. אלון זסלנסקי
 3. אלעד גלמן
 4. ברק הררי
 5. דנה איזנר
 6. חן מסר סגל
 7. יואב הילמן
 8. יוני מלי
 9. ליעד סואץ קרני
 10. מיקה גנני
 11. מעוז סואץ
 12. עידו קריב
 13. עומר שהם
 14. רז קיצוני
 15. רפי ליין אושרוב
 16. תומר גולדברג

נגד

- המשיבים :
1. הליכוד, תנועה לאומית ליברלית
 2. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה לצו מניעה ולצו עשה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותרים : עו"ד יובל יועז, עו"ד יובל קרניאל, עו"ד אילן יונש

בשם המשיבה 1 : עו"ד אבי הלוי ; עו"ד ניבה הלוי

בשם המשיב 2 : עו"ד יונתן נד"ב

החלטה

לפניי עתירה לצו מניעה ולצו עשה, לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן : חוק דרכי תעמולה), בהתייחס לדרישה של מנכ"ל המשיבה 1 (להלן : הליכוד) מהעותרים להתחייב להצביע לליכוד בבחירות כתנאי להמשך חברותם בה.

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف : 02-6753407, פקס فاكس : 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني : VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

רקע וטענות הצדדים

1. העותרים חברים במפלגת "הליכוד", ונמנים עם התארגנות "הליכודניקים החדשים". לטענתם, הם וחברים אחרים בקבוצת "הליכודניקים החדשים" קיבלו מכתב ממנכ"ל הליכוד ובו, בין היתר, דרישה להתחייב להצביע לליכוד בבחירות לכנסת, ולא – תופסק חברותם במפלגה. לגישתם, דרישה זו מנוגדת לכמה הוראות דין: עקרון חשאיות הבחירות, שקבוע בסעיף 4 לחוק-יסוד: הכנסת (להלן: חוק היסוד); האיסורים על שוחד בחירות, איומים והשבעה בקשר להצבעה בבחירות, שקבועים בהתאמה בסעיפים קטנים 122(1), (3) ו-6 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות); האיסור להשפיע על הצבעה בבחירות פנימיות באמצעות טובת הנאה, שקבוע בסעיף 28(א)(3) לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן: חוק המפלגות); והוראות חוקת הליכוד בדבר הדחת חברים.

בשל האמור מבקשים העותרים שני סעדים מכוח סעיף 17ב(א) לחוק דרכי תעמולה. ראשית, צו מניעה שיאסור על הליכוד לעשות את אלו: להדיח את חברי "הליכודניקים החדשים" שיסרבו לחתום על ההתחייבות האמורה; לחייב את חברי "הליכודניקים החדשים" להצביע לליכוד בבחירות לכנסת, בניגוד לסעיף 122 לחוק הבחירות; לחייב את חברי "הליכודניקים החדשים" להצהיר שיצביעו לליכוד בבחירות לכנסת, בניגוד לסעיף 4 לחוק היסוד. שנית, צו עשה שיחייב את הליכוד לשלוח לכל חברי "הליכודניקים החדשים" מכתב שיבטל את המכתב "הבלתי חוקי שבנדון".

2. ביום 26.11.2020 ביקשתי את תשובת הליכוד והוריתי לצרף את היועץ המשפטי לממשלה כמשיב לעתירה ועל הגשת תשובתו לעתירה.

3. הליכוד ביקשה לסלק את העתירה על הסף, ולחלופין לדחות אותה לגופה. תחילה, היא טוענת להעדר עילה, מפני שהעותרים לא הוכיחו כראוי את טענותיהם שבעובדה ואת טענותיהם המשפטיות בדבר הפרת החיקוקים האמורים. עוד היא סבורה שהעותרים לא מיצו הליכים בבית הדין העליון של הליכוד, וככל שיידרש, בהשגה על החלטתו לבית המשפט המחוזי, לפני פנייתם אליי. כמו כן, הליכוד מציינת שכיום תלויה ועומדת עתירה לבית הדין העליון באותו נושא. לבד מכך, לגישתה, איני הערכאה שמוסמכת לדון בסכסוך בין מפלגה לחבריה, ועל כל פנים העותרים מבקשים סעד שרחב מסמכותי לפי סעיף 17ב לחוק דרכי תעמולה. נוסף על כך, הליכוד רואה חוסר תום לב בעיקר בכך שהעותרים לא הזכירו פסקי דין שקיבלו, לשיטתה, את עמדתה. לבסוף, לגוף העניין הליכוד טוענת שהמכתבים הוצאו בסמכות, שהם מקימים הליך הוגן לביטול חברות, ושהביטול האמור מוצדק.

4. היועץ המשפטי לממשלה הביע ספק בכך שהדרישה במכתב מפירה את הוראות סעיף 122 לחוק הבחירות. אולם הוא לא ראה צורך להכריע בדבר. לטעמו, העתירה "נטועה באופן דומיננטי ברור" בשאלת החברות של חברי "הליכודניקים החדשים" בליכוד. לכן, גם אם יש לי סמכות לדון

עמוד 2 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

בעתירה, הערכאה העדיפה לדון בה היא בית המשפט המחוזי, ואולי בית הדין העליון של הליכוד. לגבי הפרת חיקוקים אחרים, היועץ טוען שאין בסמכותי לצוות על מניעת הפרתם.

5. לבקשת העותרים התרתי להם להשיב לתשובות המשיבים. לגישתם, המכתבים נושא העתירה עולים כדי עבירות על החיקוקים המוזכרים בעתירתם, ואין כאן סכסוך פנים-מפלגתי בלבד. לפי הטענה, ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, ולא לערכאות אחרות, נתונה הסמכות לצוות להפסיק את ביצוע העבירות; ממילא, הסמכות קיימת גם אם היא נתונה במקביל לערכאות אחרות. במחלוקת בין המשיבים בדבר הערכאה החלופית הראויה: בית המשפט המחוזי או בית הדין העליון של הליכוד, רואים העותרים תמיכה בכך שנתונה לי סמכות להכריע בעתירה. נוסף על כך, העותרים סבורים שלא נפל בעתירתם חוסר תום לב, ושגם לגוף העניין יש ממש בטענותיהם וכן ביקשו לקיים דיון בעתירה במעמד הצדדים.

דיון והכרעה

6. לאחר שעינתי בטענות הצדדים ובנספחים שהגישו, ומשמצאתי כי די בכתובים כדי להכריע בעניין, הגעתי למסקנה כי דין העתירה להידחות על הסף. חלקה – מחמת העדר סמכות; חלקה – מחמת קיומו של סעד חלופי.

7. סעיף 17ב(א) לחוק דרכי תעמולה מסמיך את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לתת "צו המונע ביצוע מעשה עבירה לפי חוק זה, לפי פרק י"א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט–1969, לפי פרק ט' לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה–1965, או לפי סעיף 4ט לחוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות), התשנ"ד–1994, או המשכתו". הסעיף מסמיך את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית ליתן צו המונע ביצוע מעשה עבירה לפי חיקוקים מסוימים, והם בלבד. יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית אינו מוסמך להוציא צו מניעה לפי סעיף זה לגבי חיקוקים שאינם מנויים בו (דנג"ץ 1525/15 טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.8.2017)). חוק היסוד, חוק המפלגות (למעט סעיף אחד בו) וכמובן חוקת הליכוד אינם מנויים בסעיף 17ב(א) לחוק דרכי תעמולה, ולכן הסעדים והעילות הנוגעים להם אינם מצויים בסמכותי.

8. אשר לסעיף 122 לחוק הבחירות, הוא נמצא בפרק י"א לחוק ומנוי במפורש בסעיף 17ב(א) לחוק דרכי תעמולה. הסמכות להוציא צו למניעת עבירה לפיו, נתונה בידיי. עם זאת, במקרה זה החלטתי שלא לבחון את הפעלתה, באשר לערכאות אחרות יש סמכות מקבילה לדון בהיבטים הדומיננטים של המחלוקת בין הצדדים. הטענות שבפי העותרים נתונות במחלוקת עובדתית וכרוכות – כפי שמראות עמדות המשיבים שניהם – במחלוקת משפטית. נוסף על כך, יש לבחון את הדברים בהקשר הרחב של יחסי הליכוד וחברי "הליכודניקים החדשים". מוסכם שאין זה הסכסוך המשפטי היחיד ביניהם. הליכים שונים התנהלו ביניהם (ראו למשל ע"א 832/19 הונגבי נ' הליכוד, תנועה לאומית ליברלית (4.2.2019)); ע"א 2129/19 טוירמן נ' הליכוד תנועה לאומית ליברלית

עמוד 3 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

(2019.12.24)). לב העניין אינו המכתבים והטענות הנוגעים לסעיף 122 לחוק הבחירות (ואיני מביע כל עמדה לגופו של נושא), אלא התנהלות הליכוד אל מול חברי "הליכודניקים החדשים". טענת העותרים בדבר הפרת הוראת סעיף 122 האמור, נלווית בנסיבות העניין לסעד העיקרי שהם מבקשים למעשה: הותרתם חברים בליכוד. כאשר סעד עיקרי זה אינו בסמכותי, ראוי כי תדון במחלוקת בתיק הערכאה שרשאית לבחון את הסכסוך בכללו (השוו למשל לבג"ץ 4381/97 מייזליק נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, פתח-תקווה, פ"ד נא(5) 385, 396–397 (1997)), כפי שמציע גם היועץ המשפטי לממשלה. בירור מכלול ההיבטים של הסכסוך בהליך אחד – בין בבתי הדין הפנימיים של הליכוד ולאחריו בערכאות האזרחיות, ובין בבית המשפט המחוזי במישרין, שעל החלטתו ניתן גם לערער בזכות בפניי בית המשפט העליון (ומבלי שתהיה בכך כל הבעת דעה בנוגע להליך הנכון מבין אלה), יאפשר לצדדים לפרוס היטב את מלוא ראיותיהם וטענותיהם המשפטיות. כך גם תעמוד להם זכות ערעור. זאת ועוד, נטען כי המכתב הנדון כבר תלוי ועומד בפני בית הדין העליון של הליכוד בעתירה אחרת, כך שדומה שיעילות הדיון אף היא מצדיקה דחיית העתירה שבפניי.

9. העתירה נדחית אפוא על הסף. טענות הצדדים, אלו המקדמיות ואלו לגוף העניין, שמורות להם. בנסיבות העניין כל צד יישא בהוצאותיו.

ניתנה היום כ"ו בטבת התשפ"א (10 בינואר 2021).

עוזי פוגלמן

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-24

עמוד 4 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il